

สมหวัง

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนุโต

ถาม-ตอบ ปัญหาธรรม วันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๕๘

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองขวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ถาม : เรื่อง “ความสุขใจ”

หลวงพ่อบ : นี่เขาว่านะ ความสุขใจ ความสุขใจก็ต้องบอกเราด้วย เออ! แปลก

ถาม : กราบนมัสการหลวงพ่อบที่เคารพอย่างสูง ลูกขอกราบขอบพระคุณหลวงพ่อบที่ได้เมตตาตอบคำถามทั้ง ๒ ครั้ง (“ใจร่วมเดิน” และ “พุทธปัญญา”) ทำให้ลูกมีกำลังใจที่จะทำ ความเพียรต่อไปเต็มที่ตามกำลังและสติปัญญาที่ลูกมี

ในทุกๆ วัน ลูกจะเปิดฟังเทศน์หลวงพ่อบ ฟังไปเพลินๆ ได้ความรู้และมีความสุข ทั้งกำลังใจจากคำสอนของหลวงพ่อบและจากผู้ถาม คำถามทำให้รู้สึกสุขใจว่ามีเพื่อนร่วมทางเดินอีกมากมาย

เท่าที่ปฏิบัติมา รู้สึกว่าลูกจะปฏิบัติได้ดีเมื่อเดินจงกรมมากกว่านั่งสมาธิ แต่ลูกก็ยังหมั่นฝึกนั่งสมาธิตามคำสอนของหลวงพ่อบอยู่เจ้าค่ะ

จากที่ฟังคำเทศน์ของหลวงพ่อบ รู้สึกว่าตัวเองจะออกเป็นแนวปัญญาวิมุตติ เพราะจะถนัดพิจารณาความคิดและอารมณ์มากกว่าใช้สมาธิพิจารณากาย แต่จะเป็นอย่างไรนั้นก็แล้วแต่จิตเขาจะเป็นเจ้าค่ะ คงได้แต่คอยสังเกตดูเอาเท่านั้น

ครั้งนี้ลูกขอรายงานการปฏิบัติและขอความเมตตาหลวงพ่อบช่วยชี้แนะเจ้าค่ะ

๑. มีครั้งหนึ่งลูกเดินจงกรมแล้ววังงมาก เดินไปถึงวังงไป ขณะเดินให้เร็วขึ้นก็ยังวังง ถ้าลงนั่งตอนนั้นก็หลับแน่ แต่ฝืนเดินต่อไป แม้ใจไม่หยุดหงิด แต่ก็ไม่รู้จะแก้ไขอย่างไรดี เลยได้แต่เดินไปดูไปอยู่อย่างนั้น เดินไปสักระยะก็เกิดแสบไปเห็นเหมือนเราถูกล้อมด้วยเมฆ และตัวเรากำลัง

อยู่ในวงแขนของตัววงที่กำลังกล่อมให้เราหลับ (เหมือนแม่กล่อมลูก) พอมันรู้ตัวว่าเราเห็น มันหายแว็บเหมือนนินจาเลยเจ้าคะ ถึงตอนนั้นความง่วงหายเป็นปลิดทิ้ง เลยรอดมาได้เจ้าคะ

๒. ในชีวิตประจำวัน เวลาลุกเดินไปตามปกติรู้สึกหัวใจกลับมาอยู่ที่การเดินและมีความสุข ทำให้จิตใจในผลของการปฏิบัติว่ามีอันสงฆ์ที่คุ้มครองใจเราตลอดเวลา มีความสุขใจได้ง่ายๆ อย่างนี้เลย ตอนนี่เลยฝึกในตัวในชีวิตประจำวันไปด้วยเจ้าคะ เท่าที่ทำได้ ส่วนการนั่งสมาธิคงต้องฝึกฝนต่อไปเจ้าคะ ขอขอบคุณ

ตอบ : นี่คำถามเนาะ คำถามคำถามหนึ่ง ถ้าเขาปฏิบัติแล้วมีความสุข ฉะนั้น เวลาคำถามส่วนใหญ่แล้วจะไม่ค่อยสมหวัง แต่ถ้าคราวนี้สมหวัง คำว่า “สมหวัง” คือปฏิบัติแล้วได้อันสงฆ์ ได้การปฏิบัติ อันนี้จะดีมาก คำว่า “ดีมาก” เห็นไหม

เวลาเราจะปฏิบัตินะ คนที่มาประพฤติปฏิบัติ เราจะมองไปทางไหนก็แล้วแต่ว่าเราจะมีเพื่อนร่วมเดินทางหรือเปล่า แต่นี่เขาบอกเขาฟังในเว็บไซด์แล้ว มีเพื่อนร่วมเดินทางมากมาย

เวลามีเพื่อนร่วมเดินทางมากมาย มันทำให้เราอบอุ่นใจ และเราอุ่นใจ ไม่อย่างนั้นมันเหมือนว่าเราเดินไปเดียวดาย เราเดินไปแล้วไม่มีใครดูแล แต่เวลาประพฤติปฏิบัติจริงๆ แล้วปัจจุตัง สันติภูมิจิโก เฉพาะตน เฉพาะตนคือให้เป็นความจริงของเรา

เรามีเพื่อนร่วมเดินทางแล้ว แต่ถ้าเรามีสติปัญญาเนาะ เรามีเพื่อนร่วมเดินทางแล้วไม่เสียหาย แต่ถ้าเราไม่มีสติปัญญาเนาะ เรามีเพื่อนร่วมเดินทาง แล้วเราไปพึ่งพาอาศัยคนอื่น คือพึ่งเขาตลอดไป คนนั้นก็ว่าอย่างนี้ คนนี้ก็ว่า นี่ถ้าเชื่อเขาไปนะ มันไม่เป็นปัจจุตัง

เราไม่ใช่บอกให้รังเกียจใครนะ เราไม่รังเกียจใคร สรรพสัตว์ทั้งหลาย จงเป็นเพื่อนเกิด แก่ เจ็บ ตายด้วยกันทั้งหมดทั้งสิ้น จงเป็นสุขๆ เกิด เราไม่ได้รังเกียจใคร เราไม่ได้พูดให้หวาดระแวงใคร แต่เวลาประพฤติปฏิบัติ ความจริงแล้วมันต้องเกิดจากเราใช่ไหม มันต้องเกิดจากใจของเราเนาะ

เรามีเพื่อนร่วมเดินทาง มีความอบอุ่น อย่างนี้ดีมาก แต่เวลาปฏิบัติแล้ว กาลามสูตร ไม่ให้เชื่อใครทั้งสิ้น ให้เชื่อการประพฤติปฏิบัติของเรา ให้เชื่อความจริงของเรา ถ้าเป็นความจริง ให้เชื่ออันนี้

แต่ถ้ามีเพื่อนร่วมเดินทาง เรามีเพื่อนร่วมเดินทางว่าเป็นเพื่อนกัน ในความเป็นอยู่ ในปัจจัยเครื่องอาศัย เราเผื่อแผ่กันได้ แต่เวลาปฏิบัติมันเผื่อแผ่กันไม่ได้นะ

เราเคยมีลูกศิษย์คนหนึ่ง เขาปฏิบัติดีมากเลย แต่วันหนึ่งมีคนมาถามปัญหา เราก็ตอบปัญหาเขาไป เขาก็นั่งฟังอยู่ด้วยนะ อีก ๒ วัน เขามาหาเลย

“หลวงพ่อก้าวมาแล้วมันยุ่งมากเลย”

“ทำไมล่ะ

“ก็หลวงพ่อสอนคนนั้นไป หนูฟังอยู่ หนูก็ไปปฏิบัติด้วย”

โธ้ย! เรานี่ฟิวส์ขาดเลย บอกว่า เราบอกเขา เราไม่ได้บอกโยม เราบอกเขา บอกเขา เห็นไหม เหมือนกับคนเป็นไข้ คนเป็นไข้ไปหาหมอไข้ไหม คนใดเป็นไข้ หมอก็ต้องรักษาตามอาการของคนไข้ นั้น

ไอ้เราไปนั่งฟังอยู่ หมอรักษาใครก็แล้วแต่ เราจะเอามารักษาเราคนเดียวหมดเลย มันเป็นไปได้อย่างไร เขารักษาคนนั้น ก็คนนั้นมีอาการอย่างนั้น เขาก็รักษาคนนั้น ไอ้เราไม่ได้เป็นไข้อย่างนั้น เราไม่จำเป็นต้องใช้ยาอย่างนั้น แล้วเราไปเอายาอย่างนั้นมากินมาใช้ มันเป็นเรื่องของเราหรือไม่ล่ะ มันไม่เป็น

แต่ถ้าเราปฏิบัติแล้ว เราไม่มีทางไป เราออกไม่ได้ ถ้าครูบาอาจารย์ท่านเทศนาว่าการหรือท่านสอนใคร เรานั่งฟังอยู่ด้วย เราจับเป็นอุบาย เป็นประโยชน์กับเรา ถ้าเป็นประโยชน์กับเราไม่ได้ เราไม่ต้องไปยุ่ง

แต่ถ้าจริตนิสัย จริตนิสัยของคนไม่เหมือนกัน ความเห็นคนไม่เหมือนกัน ฉะนั้น เวลาท่านสอนใคร เรานั่งฟังได้ นี่เป็นประโยชน์กับเรา เพราะอะไร เพราะคนคนนั้นเขาก็ปฏิบัติของเขา มา เพื่อนร่วมเดินทางไง

ฉะนั้น เวลาเพื่อนร่วมเดินทางมา เขาเดินทางมา เห็นไหม รถที่ไปด้วยกัน เวลาไปด้วยกัน รถของใครมีความชำรุดเสียหายสิ่งใด ช่างก็ต้องซ่อมรถคันนั้นเฉพาะที่ชำรุดเสียหาย รถของเราไม่ได้ชำรุดเสียหาย มันไม่จำเป็นต้องซ่อม รถของเรามันสมบูรณ์อยู่ เรายังเดินทางได้

ต่อไป เราไม่ต้องซ่อมบำรุง แต่รถของใครที่เดินทางร่วมกันมา แล้วรถของเขามีความชำรุดเสียหาย ก็ต้องซ่อมรถคันนั้น บำรุงรถคันนั้นเพื่อเดินทางต่อไป

ฉะนั้น แต่ถ้าวรถของเรามันไม่เสียหาย รถของเราไม่เสียหาย อยู่ดี ๆ เราก็จะไปเปลี่ยนล้อ อยู่ดี ๆ เราก็จะเปลี่ยนเครื่อง รถเราไม่เสียหายอะไร เราจะไปซ่อมอะไร การซ่อม คุณดี เวลาไปซ่อม นะ อะไหล่ที่มากับรถคุณภาพดีกว่าอะไหล่ที่เราเปลี่ยนแน่นอน นี่ก็เหมือนกัน สิ่งที่มีนัยมากับเรา เราปฏิบัติกับเรานี่ของจริง อันนี้สำคัญ

ฉะนั้น สิ่งที่ว่าเพื่อนร่วมเดินทางนี่ดี แต่เวลาเพื่อนแนะนำแนวทางอย่างไร เราต้องดูของเรา ก่อน นี่พูดถึงว่าในการปฏิบัติเนาะ ถ้าเขาปฏิบัติดีปฏิบัติชอบ แล้วเขาปฏิบัติแล้วเขาได้ความ มั่นใจ อันนี้โอเค

ฉะนั้น สิ่งที่คำถามนะ คำถามที่ ๑. เวลาเขาเดินจงกรมไปแล้ว นี่มันเป็นการบอก ที่ว่า เวลาว่าง ว่างมาก ว่าง เวลาคนเราว่างเหงาหาวนอนต่างๆ มันว่างมาก แต่เวลาเราฝันเดินจงกรม ไป ใช้สติปัญญาไป มันเกิดการกระทำ จิตมันเกิดการกระทำ มันมีเหตุมีผลไง เกิดการกระทำว่า เห็นเป็นวงช้าง เห็นเป็นสิ่งที่ว่าความว่างมันเป็นเมฆหมอกเข้ามารวมตัวเรา แต่เราใช้ปัญญา พิจารณาของเราไป พอมันเห็นจริง พอเห็นจริง มันคลายตัวออก เขาบอกว่าความว่างหายเป็น ปลิดทิ้ง

เวลาความว่างเหงาหาวนอน พระรณะ เวลาอดอาหาร คนอดอาหาร ธรรมชาติใช้ใหม่ มันต้องหิวเป็นเรื่องธรรมดา เพราะในกระเพาะไม่มีอาหาร แต่เวลาพระที่เขาอดอาหารนะ แล้ว เขาใช้ปัญญาไล่ตามไป ถ้าไล่หรือหิว กระเพาะหรือหิว ปากหรือหิว อะไรมันหิว ที่หิวๆ นั้นอะไร หิว ถ้าปัญญามันไล่ทันไปนะ ความหิวนี้จะหายหมดเลย ว่างหมดเลย แต่โดยข้อเท็จจริง ข้อเท็จจริงกระเพาะมันก็ไม่มีอาหารหรอก แต่ว่าสิ่งที่มันหิวมันกระหาย มันว่างเหงาหาวนอน มันเป็นที่อาการของจิตทั้งนั้น

เวลาจิตของเรา อาการของมัน มันส่ายอารมณ์ มันยึดมันอะไร มันก็เป็นอย่างนั้นนะ แต่ ถ้าเวลาปัญญามันไล่ทันเข้าไป มันตีแผ่ออกไป ถ้ามันปล่อยวางได้ จิตมันเด่นขึ้นมา พอจิต เด่นขึ้นมา ความหิวก็หายไป แต่หายไปขณะที่มันมีสติปัญญา คือจิตมันมีสมาธิ จิตมันมี ความสุข มันก็เลยปล่อยวางความหิวนี้

เพราะความหิวมันเกิดจากกระเพาะ ความหิวเกิดจากกระเพาะไม่มีอาหาร โดยธรรมชาติของมัน ความรับรู้มันมี แต่เวลาความรับรู้มันมาอยู่ที่พุทโธ มาอยู่ที่ความสงบ ความหิวมันหายไปเลย ทีนี้ความหิวหายไป ความหิวมันจะหายไปขาดเลยไหม ความหิวหายไป เพราะจิตมันไม่ไปรับรู้

นี่ก็เหมือนกัน ความว่าง จิตมันว่าง เวลามันว่างเหงาหวนอน เวลามันพิจารณาไป มันเห็นความว่างเป็นอาการ เหมือนกับก้อนเมฆมันล้อมตัวเรา เวลาเราใช้สติปัญญาเข้าไป ความว่าง พอสติปัญญามันตามเข้าไป มันคลายตัวออก พอคลายตัวออก ความว่างหายเป็นปกติทิ้งเลย

เขาบอกว่า เขารอดมาได้

คำว่า “รอดมาได้” ถ้าใครภาวนาแล้วมีประสบการณ์อย่างนี้ มันจะเป็นประสบการณ์ของใจ ใจมันจะมันคงมาก

ว่าความว่างมันเป็นอนิจจัง สรรพสิ่งก็เป็นอนิจจัง

สิ่งที่ว่าถ้ามันไม่เคยว่าเป็นอนิจจังนะ ความว่าง ความหิวกระหาย มันเป็นนิจจัง คือมันเป็นจริงเป็นจัง เป็นจริงเป็นจังจนเราทุกข์ แล้วพอมันเป็นจริงเป็นจัง มันทุกข์ ความทุกข์มันก็ไปบีบคั้นซ้ำเข้าไปอีก นี่มันทุกข์อยู่แล้วไง แต่ความเป็นจริงเป็นจัง เราไปยึดมันไง มันก็ยิ่งทุกข์เข้าไปใหญ่

แต่ถ้าพิจารณาไปๆ มันเป็นอนิจจัง มันไม่เป็นนิจจัง มันไม่เป็นความจริงความจัง มันเป็นอนิจจัง มันไม่เที่ยงแท้ มันไม่เที่ยงแท้ แล้วมีปัญหาไล่ต่อเนื่องไป มันเป็นอนัตตา มันปล่อยวางได้ มันก็เป็นความจริง อันนี้พูดถึงว่าสมหวัง นี่เขาพูดถึงว่าสมหวังนะ

๒. ในชีวิตประจำวันของเขา เขาบอกว่าในชีวิตประจำวันของเขา เขาว่าเขาเดินจงกรมไปแล้ว เวลาเดินไป ความสุขมันยังต่อเนื่องมา มันมีผลต่อเนื่อง ถ้ามีผลต่อเนื่องนะ

แต่เราจะบอกว่า เวลาจิตมันดี เวลาเขาเรียกขาขึ้น เวลาหุ่นขาขึ้น ทุกคนมีความสุขมากเลย โอ้โฮ! ขายเมื่อไหร่ก็ได้ตั้งค์ เวลาหุ่นขาขึ้น โอ้โฮ! สังคมมีแต่ความร่มเย็นเป็นสุข แต่เวลาหุ่นขาลง ทุกคนแตกตื่นเลยนะ

เราจะบอกว่า จิตมันมีเจริญแล้วเสื่อม ถ้ามันเจริญ เราก็อยู่กับความเจริญนั้น วันไหนถ้ามันเสื่อมนะ เวลามันเจริญขึ้นมา เรายิ้มแย้มแจ่มใส เรามีความสุขนะ คนเขามองนะ เอ๊ะ! คนนี้มันเป็นอะไร มีแต่ยิ้ม นิ่งอมยิ้มทั้งวันเลย เอ๊ะ! ขาดสติหรือเปล่า ก็ความสุขของเราไง เขาไม่สุขกับเราด้วย แต่ถ้าวันไหนหุ้มนันตกนะ ใ้เรานั่งคนเดียวหน้าหมอง เขามีความสุขอยู่นะ เขามองเรา เอ๊ะ! ทำไมคนนี้ทำไมวันนี้หน้าเศร้าเลย นี่เวลาจิตมันเสื่อมไป

เราจะบอกว่า เวลาจิตมันเจริญ เราก็มีสติปัญญา เราก็รักษาไว้ เราจะให้ถึงเวลาถ้าจิตมันเสื่อมนะ เรายืนยันว่าคนที่ภาวนามันจะมีเจริญบ้างเสื่อมบ้างเป็นธรรมดา

คนเราปฏิบัตินะ เวลามันเจริญ มันเจริญงอกงามขึ้นมา มันจะมีความสุข ตรงนี้ใครๆ ก็ชื่นชม แต่เวลามันเสื่อมนะ เรามีแต่ความทุกข์ มันไม่มีใครชื่นชมนะ แล้วเราก็มีแต่ความทุกข์ มันแผดเผาหัวใจนะ

ฉะนั้น เราจะตั้งสติอย่างนี้ไว้ เวลามันเจริญขึ้นมา เราก็ไม่ตื่นเต้นจนเกินกว่าเหตุ เวลามันเสื่อม เราก็ต้องมีสติปัญญารักษาตัว เวลามันเสื่อมแล้ว แล้วถ้าเรารู้จักการรักษาตัวเอง มันก็จะฟื้นกลับมาเจริญ

มันจะเจริญแล้วก็เสื่อม เหมือนนักกีฬา นักกีฬาแข่งขันมันมีทั้งแพ้และชนะ ถ้าวันไหนชนะมานะ มีแต่คนล้อมหน้าล้อมหลัง ถ้าวันไหนลงจากเวทีมาแต่ความพ่ายแพ้ะ ไม่มีใครมองหน้าเลยละ วันนั้นนั่งก้มหน้าเลยนะ เราเดินไปไหนต้องก้มหน้าเดินไป เพราะว่าเราแพ้เขา มา แต่ถ้าวันไหนเราชนะเขามา มีคนล้อมหน้าล้อมหลังเต็มไปหมดเลย

จิตถ้ามันเจริญงอกงามขึ้นมา มันมีความสุข เวลามีความสุข พวกเราก็ชื่นชมกัน แต่เวลาจิตมันเสื่อมนะ เวลาเราตอบปัญหา เวลาจิตเสื่อม เวลาทุกข์ตรอมหัวใจมา เราก็ต้องปลุกปลอบหัวใจ ปลุกปลอบให้มีกำลังใจ ปลุกปลอบให้สู้ ให้สู้เพราะอะไร เพราะว่ามันเป็นประสบการณ์นะ

นักมวย นักกีฬาไม่เคยแพ้เลย แล้วมันจะชนะไปได้อย่างไร มันจะชนะตลอดหรือ หรือมันจะแพ้ตลอดไปหรือ เราไม่มีความสามารถพลิกแพลง ไม่มีความสามารถแก้ไขตัวเราให้มีความสามารถเลยหรือ มันต้องมีสิ มันจะแพ้อย่างไรนะ เราตั้งใจของเรา มันก็กิเลสในใจเรานี่แหละ มันก็เป็นกิเลสในหัวใจ เห็นไหม

ฉะนั้น ที่ว่ามันเจริญ เราสาธุนะ เวลามันมีความสุขความเจริญ ปฏิบัติธรรมต้องมีความสุข ปฏิบัติธรรมต้องมีความเจริญรุ่งเรืองแน่นอน แต่ในหัวใจของคนมันมีกิเลสด้วยไง วันไหนที่กิเลสมันยึดยึดขึ้นมา กิเลสมันจะหาทางต่อกรกับเรา มันทำให้เราล้มลุกคลุกคลานทั้งนั้นนะ

ไอ้พุดนี้ไม่ใช่พุดให้เสียใจ ไม่ใช่พุดให้คนท้อแท้แน่ แต่พุดให้คนระวังตัว พุดให้คนรู้ล่วงหน้าว่า ถ้ามันเกิดอาการอย่างนี้ เวลาเกิดการพ่ายแพ้ เราจะต้องมีความเข้มข้น มีความมุมานะต่อสู้กับมัน

แล้วเวลาเจริญนะ เวลามันดีขึ้นมา ก็อย่างที่คำถามมานี้แหละ เวลาว่าง หายง่วงเว็บบ เวลามีความสุข เวลาเท่าทัน ความทุกข์หายหมด เอ๊ะ! มันทำไมเป็นอย่างนี้ ความสุขหาได้ง่ายๆ เขาเขียนไว้เองนะ ความสุขหาได้ง่ายๆ ไม่ต้องไปหาที่ไหนเลย ความสุขหาได้ง่ายๆ

มันก็เป็นอย่างนั้นจริงๆ ถ้าคนมีสติปัญญาพร้อม ความสุขไม่ต้องแลกมาด้วยข้าวของเงินทอง ไม่ต้องแลกมาด้วยอะไรเลย ความสุขหาง่ายๆ มีความสุข ความสงบ มีความระงับ มีความสุข แต่ความสุขอย่างนี้มันเป็นความสุขเพราะว่าจิตมันสงบไป

แต่เราจะมึนงานการข้างหน้าอีกเยอะแยะเลย งานที่จิตสงบแล้วยกขึ้นสู่วิปัสสนา เพราะอะไร เพราะเราไม่ต้องการให้กิเลสมันหลบซ่อนอยู่ในใจอย่างนี้ เราต้องการสำรอก ต้องคายออก ต้องสลัดทิ้ง เราจะชำระมันทิ้งเลย เราไม่เก็บซ่อนไว้ในใจเรา ไม่คบกันแล้วเดินทางไปด้วยกัน ไม่เอา เราจะทำเต็มที่ แล้วทำจนกว่ามันจะหมดไปสิ้นไป แล้วเราจะเดินไปด้วยคุณธรรมอย่างเดี่ยวเลยละ นี่การประพฤติปฏิบัติให้เป็นแบบนั้น

ฉะนั้น สิ่งที่มันมีความสุข มีความดีมานี้ สาธุ ทีนี้เพียงแต่ว่า พอเขามีความสุขมาก เราถึงพุดถึงตรงนี้ไว้ชนิดหนึ่ง พุดถึงว่า จิตเจริญแล้วมันต้องมีเสื่อม จิตเสื่อมแล้วมันต้องมีเจริญแน่นอน เพียงแต่อยู่ที่เรา อยู่ที่คนควบคุมดูแล อยู่ที่คนประพฤติปฏิบัติมันจะทุกข์จะยาก

ถ้ามันเจริญ เจริญตลอดไปๆ ถ้าเจริญตลอดไปมันก็จบ เพราะว่าพระเราปฏิบัติมาเยอะแยะเลย บวชใหม่ๆ จะมีความสุขมาก ปฏิบัติได้ดีมาก ๕ พรรษา ๖ พรรษา สึกหมดเลย ๑๐ พรรษาแทบไม่มีเลย ไปเกลี้ยม มันไปไหนนะ มันมีเจริญแล้วเสื่อมนะ ฉะนั้น อย่าชะล่าใจ

อันนี้เพียงแต่ว่าเตือนไว้เฉยๆ เราอยากให้มีเจริญลูกเดียว ไม่มีเสียม เพราะว่าคนเวลา จิตมันเจริญแล้วคุณก็มีแต่ความสุข จริงไหม เวลาจิตเสียมมันคุณกัน โอ้โฮ! มีแต่น้ำตา มีแต่น้ำตา มีแต่ความทุกข์ อันนั้นไม่ดีเลย มีความสุขมาด้วยกันดีกว่า มันจะมีความสุข แต่โลก เหยียญมี ๒ ด้าน ไม่มีด้านเดียว เหยียญมีตั้ง ๒ ด้าน เราต้องรักษาดูแลตัวเรา

ถาม : เรื่อง “เขียนจดหมายลาตาย แล้วไม่ได้ฆ่าตัวตาย กรรมนั้นสำเร็จแล้วใช่ไหม”

กราบนมัสการหลวงพ่อดี ยิ่งรู้กรรมที่ตนเองทำไว้แล้วยิ่งทุกข์ จนจิตนี้เป็นทุกข์ตลอดเวลา พยายามฝึกกำหนดพุทโธก็ได้บ้างไม่ได้บ้าง ถึงกับถอดใจเขียนจดหมายลาตาย แต่ไม่ได้ฆ่าตัวตาย กรรมนั้นได้สำเร็จแล้วใช่ไหมเจ้าคะ เพราะใจหนึ่งก็อยากบำเพ็ญทาน ศีล ภาวนาต่อ ใจหนึ่งก็ห่วงลูก กรรมนี้จะติดตัวไปไหมคะ ขอความเมตตาหลวงพ่อดีโปรดชี้แนะแก้ไขเจ้าคะ กราบขอบพระคุณ

ตอบ : ใ้เรื่องอย่างนี้ เวลาเราคิดทางโลก สงสัยโยมจะจบกฎหมายหรือเปล่าไม่รู้เนาะ โยมสงสัย คนเขียนน่าจะจบนิติศาสตร์ เพราะบอกว่ากรรมมันสำเร็จแล้ว อันนี้มันทางโลก มันเป็นทางโลก กรรมมันสำเร็จแล้ว คือว่าเขาเป็นทุกข์ไป เพราะว่าเขาไปรู้

ถ้าใครอ่านพระไตรปิฎก ผู้ใดฆ่าตัวตายจะมีกรรมมาก ถ้าฆ่าตัวตายแล้วจะฆ่าตัวตายอีก ๕๐๐ ชาติ ทำนองนั้นนะ เขาไม่ให้ฆ่าตัวตาย เขาให้ฆ่ากิเลสตาย กิเลสต้องฆ่ามัน แต่ตัวนี้ไม่ฆ่า

ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่า ทำลายป่าหมดเลย แต่ไม่ได้ตัด ต้นไม้แม้แต่ต้นเดียว เพราะกิเลสเป็นนามธรรม ทำลายป่า แต่ไม่ได้ตัดต้นไม้เลย

ถ้ามีผู้บริหารนะ เขาสั่งให้เราไปทำลายป่า แล้วไม่ให้ตัดต้นไม้เลย เราก็ต้องบอก ผู้บริหารนั้นคงจะบ้าเนาะ ใช้เราได้อย่างไร ใช้ให้เราไปตัดป่า แต่ไม่ให้ตัดต้นไม้สักต้นหนึ่ง

แต่ในธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าท่านพูดอย่างนั้น ท่านเป็น บุคคลวิเศษฐาน บอกตัดป่าทั้งหมดเลย แต่ไม่ได้ตัดต้นไม้แม้แต่ต้นเดียว คือตัดกิเลส กิเลสเป็น นามธรรม

ฉะนั้นจะว่าสิ่งที่กิเลสเป็นนามธรรม ใช้นี้ก็เหมือนกัน บอกว่าเราคิดจะฆ่าตัวตาย เป็นนามธรรม แต่ขนาดเขียนจดหมายลาตายแล้ว แต่ไม่ได้ฆ่าตัวตาย แต่กรรมมันสำเร็จแล้ว อย่างนี้ทุกข์ใหญ่เลย ใ้โฮ!

นี่เราไม่ได้ทำ เพียงแต่เราตั้งใจ เราตั้งใจจะฆ่าตัวตาย แต่เราคิดได้ เราไม่ฆ่า พอเราไม่ฆ่า มันลบล้างหมด คำว่า “ไม่ฆ่า” มันพื้กลับมากหมด มันกลับเป็นคุณงามความดีใจ มันกลับเป็นบุญนะ เป็นบุญเพราะยังไม่ได้ฆ่า

เวลาคิดว่าจะฆ่าตัวตายมันเป็นบาป แต่พอเราฆ่าสำเร็จได้ เราไม่ฆ่า อ้าว! เวลาไม่ฆ่า บุญอันนี้สำเร็จหรือยัง

เวลาเขาบอกว่าเขาคิดจะฆ่าตัวตาย กรรมมันสำเร็จแล้ว

แล้วเวลาเราไม่ฆ่า บุญมันไม่สำเร็จบ้างหรือ อ้าว! บุญมันก็สำเร็จแล้วเนาะ อ้าว! บุญมันสำเร็จแล้วมันก็ไปลบล้างกรรมอันนั้นก็จบใจ อ้าว! แล้วจะมีอะไรอีก

คนเวลากิเลสมันหลอก หนึ่ง ปัญหานี้เราจะตอบเป็น ๒ ประเด็น ประเด็นหนึ่งคือกิเลสมันหลอก ประเด็นที่สองคือผู้เขียนจิตใจอ่อนแอมาก เวลาคนเราจิตใจอ่อนแอคิดอะไรแล้วมีแต่ความท้อแท้ มีแต่ความน้อยเนื้อต่ำใจ เพราะจิตใจอ่อนแอ จิตใจอ่อนแอ จิตใจไม่มีกำลัง จิตใจไม่เป็นตัวของตัวเองเลย

ถ้าจิตใจของเราเนะ เป็นตัวของตัวเองบ้าง คนอื่นจะพูดสิ่งใด เราก็รับฟัง แต่เราก็มีจุดยืนของเรา ไม่ใช่จิตใจเราอ่อนแอจนใครพูดอะไรก็เชื่อหมด ใครจะชักจูงไปทางใดก็ได้ จะเป็นอย่างนั้นหรือ เราจะเป็นคนอย่างนั้นหรือ ใครมาจะชักจูงไปอย่างไรก็ได้ ใครจะพูดอย่างไร เราก็เชื่อเขาหมดเลยหรือ เขาบอกตั้งคี่ในกระเป่าไม่ดี เามาให้หมดเลย ควักมา ตั้งคี่ในกระเป่ามันผิด มันไม่ดี ควักมาให้หมด แล้วเราก็จะควักให้เขาหมดเลยหรือ

ถ้าจิตใจอ่อนแออย่างนี้ มันอ่อนแอ ถ้าเรารู้ว่าเราจิตใจอ่อนแอ เราต้องฝึกหัดให้เรา มีสติปัญญา อะไรควรฟังและอะไรไม่ควรฟัง อะไรฟังแล้วเราก็ต้องมาแยกแยะก่อนว่าถูกหรือผิด เราไม่ใช่ว่าฟังใครแล้วเราจะเชื่อเขาไปหมดใจ

เวลาคน คนนั้นคนดี ๆ นะ เวลาเขาสัมภาษณ์รับสมัครคนงาน รับสมัครงาน เขา สัมภาษณ์เรา เขาก็ถามเรา เขาถามเรา ลูกล่อลูกชนเขาเยอะแยะ เขาไม่ได้ถามจริงๆ ก็มี เขา ถามจริงๆ ทุกเรื่องหรือ เขาถามเพื่อลองเขาวนัปัญหาของเราว่าเรามีเขาวนัปัญหาหรือเปล่า มันเป็นปัญหาเขาวนั มันไม่ได้เป็นปัญหาถูกผิด ถ้ามันเป็นปัญหาเขาวนั

ตอนนี้เราก็ฝึกของเราสิ เราจะเชื่อไม่เชื่อ ถ้าจิตใจเราไม่อ่อนแอ มันจะไม่ขนาดนี้

ไฉนนี้ หนึ่ง จิตใจอ่อนแอเกินไป เวลาคิดอะไรพูดอะไรมันก็มีแต่ผลทำลายตัวเอง แต่ถ้า จิตใจมันแข็งแรงนะ จิตใจมันเข้มแข็งนะ อ้าว! การฆ่าตัวตายมันเป็นกรรม มันเป็นบาป เพราะ ธรรมชาติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่า เราไปทำลายคนอื่น มันเป็นเรื่องของคนอื่น ทำลายคนอื่น ฆ่าคนตาย ว่าอย่างนั้นเลย เวลาเราไปฆ่าคนอื่นตาย มันก็มีกรรมใหม่ มี แต่กรรม อันนี้มันเป็นการบันดาลโทษะ แล้วเราทำร้ายคนอื่น อันนี้มันเป็นกรรมอันหนึ่ง

แต่ถ้าทำร้ายตัวเองเป็นการบันดาลโทษะ แล้วทำลายตัวเอง อันนี้พระพุทธเจ้าบอกว่ามี กรรมมากกว่าเราบันดาลโทษะแล้วทำลายคนอื่น เพราะมันเป็นสมบัติที่อื่น มันเป็นของ ภายนอก มันยังไม่ใช่ของที่ควรสงวนรักษาเหมือนกับชีวิตเรา

ฉะนั้น บันดาลโทษะแล้วทำลายคนอื่นมีกรรมใหม่ มี มีกรรม ถ้าจับได้ เจตนาฆ่าคนตาย
๒๐ ปี

ทำลายตัวเอง ทางโลกนะ ทำลายตัวเอง บันดาลโทษะแล้วทำลายตัวเอง เขาบอกว่าไม่มี กรรม เพราะอะไร ทางโลกนะ บอกไม่มีกรรม เพราะคนร้ายได้ตายไปแล้ว คนทำลายตัวเองได้ ตายไปแล้ว ผู้เสียหายไม่มี ไม่มีกรรม ทางโลกว่าอย่างนั้น แล้วทุกคนก็ว่าอย่างนั้นนะ โอ้ย! ทำลายคนอื่นมันเป็นเวรเป็นกรรมนะ ทำร้ายตัวเองจะเป็นกรรมที่ไหน ไม่เห็นมีกรรมเลย

แต่พระพุทธเจ้าบอกว่า การทำร้ายตัวเองมีกรรมหนักกว่า มีกรรมหนักกว่าบันดาลโทษะ ทำลายคนอื่น

ทำลายคนอื่น ๒๐ ปี ทำร้ายตัวเอง ๕๐๐ ชาติ ๕๐๐ ชาติ เพราะเป็นสมบัติที่มีค่า เราถึงพูดบ่อย พระพุทธเจ้าบอกว่า การเกิดเป็นมนุษย์เป็นอริยทรัพย์ มีคุณค่ามาก เพราะว่าความรู้สึก จิต ถ้ายังมีลมหายใจเข้าและลมหายใจออก สามารถประพฤติ

ปฏิบัติถึงเป็นพระอรหันต์ได้ คำว่า “เป็นพระอรหันต์” เป็นสิ่งที่ว่าเลอเลิศ เป็นธรรมที่เหนือโลกเหนือสงสาร เหนือวิญญูะ เทวดา อินทร์ พรหมยังปรารถนา แล้วเราทำลายสมบัติอันนั้น สมบัติ จิตนี้มันสามารถบรรลุธรรมได้ จิตนี้มีคุณค่ามาก

แม้แต่ร่างกายของเรา ชีวิตเรามีค่ามากนะ จะมีเงินบาท จะมีเงินแสน จะมีเงินล้าน เพราะมีเรา เราถึงเป็นเจ้าของทรัพย์นั้น ทรัพย์นั้นตกอยู่ที่ถนน ๑ บาท ๑ ล้านตกที่ถนน ไม่มีค่ากับใครเลย เพราะมันตกอยู่ที่กลางถนน ไม่มีเจ้าของ แต่ถ้ามีชีวิต ใครไปเก็บได้ ใครไปเจอ คนนั้นจะเป็นเจ้าของทรัพย์

ฉะนั้น จิตนี้ถ้ามันทำสมาธิได้ มันจะมีสัมมาสมาธิ จิตนี้ถ้าพิจารณาได้ วิปัสสนาได้ มันจะเกิดมรรค เกิดธรรมจักร เกิดจักรที่ไม่มีเกิดที่ไหน เวลาสังขารธรรมที่มันเกิดในหัวใจนี้จะมีค่ามาก

แล้วถ้าจักรนี้ ธรรมจักรที่มันสมบูรณ์ของมัน คุณสิ ธรรมจักร ญาณทัสสนะ มันเกิดขึ้น เวลามันชำระล้างกิเลส จิตนี้ จิตนี้เป็นพระอรหันต์ขึ้นมาได้ ฉะนั้น จิตนี้ถึงมีค่ามาก พระพุทธเจ้าถึงพูดเรื่องจิตนี้มีค่ามาก แล้วเราทำลายมัน เราตกทุกข์ได้ยาก เรามีความบีบคั้นหัวใจ จนทำลายตัวเอง

ทางโลกบอกว่าทำลายตัวเองไม่มีบาป เพราะว่าผู้ที่ทำลายตัวเองมันได้ตายไปแล้ว ไม่มีกรรม แต่พระพุทธเจ้าบอกว่า ๕๐๐ ชาติ

ฉะนั้น เวลาพูดถึง นี้พูดถึงข้อเท็จจริงไง เวลาข้อเท็จจริง ทำลายตัวเองบาปที่สุด ฉะนั้น พระพุทธเจ้าถึงไม่ให้ทำ ถ้าไม่ให้ทำแล้ว ที่นี้ไม่ให้ทำ มันก็เป็นแบบว่าธรรมและวินัยคือศาสดา

หลวงตาบอก เราเคารพพระพุทธเจ้าแล้วแสดงธรรม เราเคารพครูบาอาจารย์แล้ว เราเคารพความจริง แล้วเราถึงพูดความจริงกัน

แต่เวลาหลวงตาท่านบอกว่าเหยียบหัวพระพุทธเจ้าไป แล้วแสดงธรรม

เขาก็ถามมาอีกนะ เหยียบหัวพระพุทธเจ้าเป็นอย่างไร

เหยียบหัวพระพุทธเจ้าก็เหยียบข้อเท็จจริงนี่ไง เหยียบหัวพระพุทธเจ้าก็ไม่เชื่อธรรมะไง ไม่เชื่อธรรมวินัยที่พระพุทธเจ้าบัญญัติไว้ไง

ถ้าเราเชื่อพระพุทธเจ้าบัญญัติไว้ พอเชื่อพระพุทธเจ้าบัญญัติไว้ ก็จิตใจอ่อนแอ พอเชื่อ บัญญัติไว้ก็เชื่อแบบเถรตรง เชื่อแบบสุดโต่ง

พระพุทธเจ้าไม่ให้เชื่ออย่างนั้น พระพุทธเจ้าให้เชื่อด้วยปัญญา ให้เชื่อแล้ววิเคราะห์วิจักษณ์ วิเคราะห์ให้วิจักษณ์ให้เป็นสมบัติของเรา ไม่ได้เชื่อตามๆ กันมา ไม่ให้เชื่ออย่างนั้น ถ้าไม่ให้เชื่อ อย่างนั้นปั๊บ มันก็จะเข้ามาคำถามไง

ทุกข์มาก อยากจะฆ่าตัวตาย ยิ่งรู้ว่ากรรมที่ตัวเองทำนี่ยิ่งทุกข์เข้าไปใหญ่

ทุกข์อะไร ก็ฆ่าตัวตาย แล้วไม่ฆ่า มันก็จบแล้ว ไม่มี เพราะเราไม่ได้ทำ

เขาบอกว่าไม่ใช่ เพราะคิดว่าฆ่าตัวตายขนาดเขียนจดหมายลาตายนะ แต่ไม่ได้ฆ่าตัว ตาย กรรมนั้นได้สำเร็จแล้ว

เวลากิเลสมันได้ช่องนะ มันกระที่บ้ำเข้าเลยละ เวลากิเลสมันได้ช่อง บอกว่าตัวเองคิดจะ ฆ่าตัวตาย กรรมมันสำเร็จแล้ว

ตอนนั้นะ ถ้าพูดถึงพยายามอยู่แต่อารมณ์อย่างนี้ ให้กิเลสอย่างนี้ครอบงำหัวใจ ทุกข์ อยู่นะ เศร้าหมองอยู่อย่างนั้นนะ

แต่ถ้าเป็นเรานะ อ้าว! ก็คิดจะฆ่าตัวตายแล้วไม่ได้ฆ่า ไม่ได้ฆ่า นี่บุญมันมาช่วยไว้ ถ้า บุญกุศลมาช่วยไว้ กรรมนี้ก็สำเร็จแล้วเหมือนกัน กรรมที่มันสำเร็จแล้ว กรรมอันนี้ไม่มีแล้ว เพราะไม่ได้ทำ

เขาบอกว่า อ้าว! ก็ผลมันสำเร็จแล้ว

สำเร็จตรงไหน ใฉนี้ เป็นความคิดมโนกรรม มโนกรรม ความคิดเกิดขึ้น เกิดวจีกรรม เกิด กายกรรม มโนกรรมเกิดขึ้น แต่วจีกรรมก็ไม่มี กายกรรมก็ไม่มี แล้วมันสำเร็จตรงไหนละ

แต่มนิกรรรม มโนวิญญาณปิ นิพพิณฑติ มโนสมุสเสปิ นิพพิณฑติ มโนสมุส
มโนกับความคิดเกิดขึ้น นิพพิณฑติ เรารู้ทัน เราก็ปล่อย แล้วกรรมเกิดตรงไหนละ

เวลาบอกว่ามนิกรรรมฯ นะ เวลากรรมมันเกิดขึ้น มนิกรรรม ย้ำคิดย้ำทำจนเป็นจริตนิสัย
ไฉนนั้นเขาคิดไม่ดีตลอด ไฉนนี้มาคิดไม่ดี แล้วเราก็มาคิดดีของเราไง ถ้าคิดดีของเรามันก็จบไป ถ้า
มันคิดไม่ดีมันก็จบ

ฉะนั้นบอกว่า ถ้ากรรมมันสำเร็จแล้ว อันนั้นมันต้องสมบูรณ์ของเขา ไฉนมันไม่สำเร็จ
หรืออีก ไฉนมันเพียงแต่มีมนิกรรรม แต่สำเร็จแล้ว เขาเขียนจดหมายลาตาย แต่ไม่ได้ฆ่าตัวตาย
นี่กรรมสำเร็จแล้ว ตอนนี่เลยเป็นทุกข์ใหญ่เลย

ไอ้โฮ! เวลากิเลสมันหลอกนะ เวลากิเลสมันหลอก หลอกให้ตัวเองหัวปั่นเลย แล้วก็
ความทุกข์ นี่คิดดูสิ ถ้าจิตใจของเราเป็นอย่างนี้นะ มีแต่ความคิดอย่างนี้ แล้วจะไปทำงานอะไร
ไปทำงานอะไรมันก็ทำงานไม่ได้หรอก เพราะใจมันทุกข์ คิดอะไรก็คิดไม่ออก มันมีแต่กิเลสมัน
แผดเผาหัวใจ

สิ่งนี้ ความจริงธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ธรรมะเป็นธรรมโอสถเพื่อ
หัวใจ เพื่อความดีความงาม แต่เวลาไปศึกษามาแล้วก็เอาอย่างนี้มาเป็นโทษกับตัวเอง แล้วก็
บอกว่าตัวเองทำอย่างนี้ คิดเอาเอง ทำเอาเอง โดยเทียบเคียงกับทางกฎหมาย

ทางกฎหมายนั้นนะ เวลาเขาสู้กันในศาล เขาต้องสู้กันด้วยเหตุด้วยผล ข้อเท็จจริง
ข้อเท็จจริงมันไม่มี ข้อเท็จจริงกับข้อกฎหมาย ถ้าข้อเท็จจริงมันสมบูรณ์ จะชักเข้ากฎหมายข้อ
ใดก็ได้

ไอ้ข้อเท็จจริง ข้อเท็จจริง ข้อกฎหมายกับธรรมวินัยมันมีอยู่แล้ว แต่ข้อเท็จจริงมันไม่ใช่
ข้อเท็จจริงมันเป็นมนิกรรรม ไม่มีกายกรรม มันไม่มีการกระทำ แต่เรายังคิดมุกกลับด้วย คิดมุก
กลับ ที่ไม่ได้ชำนีบุญ มนิกรรรมอันนี้มันก็เป็นประโยชน์ขึ้นมา แต่มันมีแผลในใจใจ พอมันมีแผล
ในใจมันก็คิดย้ำคิดย้ำทำให้มันเจ็บช้ำอยู่อย่างนั้นนะ ถ้าอย่างนี้แล้วจบ เราบอกว่าไม่มี

“เพราะใจหนึ่งก็อยากบำเพ็ญทาน ศีล ภาวนาต่อ ใจหนึ่งก็ห่วงลูก กรรมนี้จะติดไป
หรือไม่เจ้าคะ”

ถ้าเรามีกรรมดีอยู่ มันก็ไม่ติด แต่ถ้าใจเรานะ ไม่ติด ไม่มี มันเป็นแต่คน มีคนเยอะเยอะ มากในโลกนี้เคยคิดฆ่าตัวตาย แต่ไม่ได้ทำ เยอะเยอะ เวลาคนเรามีความทุกข์ความยากขึ้นมา มันไม่มีทางออกก็คิดว่าจะไปโลกหน้า ไปโลกหน้าก็ไปทุกข์อยู่ข้างหน้า

ถ้าใครเจอปัญหาสิ่งใด เป็นหนี้เป็นสินนะ เข้าเผชิญกับเจ้าหนี้ พุดกับเขาดีๆ จบ จะฆ่าก็ฆ่าซะ พุดกับเจ้าหนี้ละ ถ้าไม่มีให้ จะฆ่าก็ฆ่าเลย อ้าว! บริสุทธิใจ จะหนีไปไหน เวลาที่มีทุกข์จะวิ่งหนีไปไหน จะเผชิญหน้า เผชิญหน้าเลย จะฆ่าก็ฆ่าซะ เป็นหนี้อยู่ ถ้าใช้ไม่ได้ก็ฆ่าเลย

เขาจะฆ่าอะไร เขาไม่ฆ่าหรอก เขาจะเอาตั้งค์ ไม่มีใครเขาฆ่าลูกหนี้หรอก ธนาкарมัน ดูแลอย่างดีเลย ลูกหนี้ละ กลัวด้วย เขาไม่ทำหรอก แต่เราคิดไปเองไง เพราะจิตใจของคนมัน หยาบหนาต่างกัน หยาบบางต่างกัน บางคนจิตใจมันแบบว่ารับผิชอบสูง เล็กๆ น้อยๆ คิดไปหมดเลย กลัวเขาจะว่าอย่างนั้น กลัวเขาจะว่าอย่างนี้ แต่ไอ้คนที่มันคิดจะข้อโกง ไอ้โฮ! ไม่กลัวหรอก มันจะตะครุบเอาเลย ทีนี้มันก็เป็นปัญหาโลกแตก นี่ปัญหาโลก ไม่ใช่ปัญหาเรา ฉะนั้น สิ่งที่เขาบอกว่า ถ้าจิตใจเขาเป็นอย่างนี้ก็เป็นอย่างนี้ไง

เพราะครั้งที่แล้วเขาเขียนมา แต่เขียนมา เราก็ตอบไปพอประมาณ เขียนอันนี้ ปัญหาเมื่อ ๒ วันนี่ จำไม่ได้แล้ว ที่เขียนว่าเขียนจดหมายฆ่าตัวตายแล้วไม่ได้ตาย เขียนมาแล้วหนหนึ่ง เราก็ตอบไปแล้ว สงสัยมันไม่ถึงใจ วันนี้เขียนมาอีก ปัญหาเดิมนี้

ทีนี้ถึงตอบว่า

๑. ใจอ่อนแอ ใจอ่อนแอแล้วให้กิเลสมันครอบงำ แล้วก็เพียงแค่หาเหตุผลมาทำลายตัวเองตลอด ใจอ่อนแอ

๒. ข้อเท็จจริงมันไม่มี ข้อเท็จจริงพระพุทธเจ้าบัญญัติไว้

ในสมัยพุทธกาลนะ คูสิ อย่างภิกษุณีท้อง บวชมากับพระเทวทัต ท้อง แล้วไปบอกพระเทวทัต พระเทวทัตให้สีกเลย แต่เขาบอกเขาไม่ได้ทำผิด เขาไม่ยอม เขาไปฟ้องพระพุทธเจ้า พระพุทธเจ้ารู้อยู่แล้วว่ามันไม่มีการเสพกามตั้งแต่บวชมา มันจะท้องไม่ได้ แต่ที่ท้องเพราะมันเป็นเชื้อตกเก่ามาก่อน ทีนี้เพียงแค่ท่านรู้ด้วยอนาคตังสญาณของท่าน แต่มันไม่เป็นข้อเท็จจริงทางสังคมให้คนเห็นได้ ท่านเลยตั้งให้นางวิสาขา เป็นพระโสดาบัน ให้เป็นประธานสอบ ให้

ผู้หญิงตรวจสอบด้วยกัน ทีนี้พระโสดาบันมาตรวจสอบภิกษุณีแล้ว ภิกษุณีไม่ผิด ไม่ผิด ทำไมต้องสึก

ลูกศิษย์เทวทัตนะ บวชอยู่กับเทวทัต พอไปรายงานเทวทัต เทวทัตกลัวเสียหน้าไง โอ้ย! ภิกษุณีบวชกับเราแล้วท้อง โอ้ย! หน้าแตกเลย สึกซะ จะได้กลับไป ภิกษุณีไม่ยอม เพราะเขาไม่ได้ทำผิด เขาไม่ได้ทำผิดก็ไปฟ้องพระพุทธเจ้า บอกว่าบวชเพื่อพระพุทธเจ้า ไม่ได้บวชเพื่อเทวทัต

พระพุทธเจ้ารู้แล้วว่าไม่ผิด แต่ด้วยข้อเท็จจริง ด้วยข้อเท็จจริง เพื่อให้ข้อเท็จจริงทางโลกมันเปิดเผยโดยที่ไม่มีเงื่อนงำ ก็เลยตั้งนางวิสาขาเป็นประธาน แล้วก็ตรวจสอบภิกษุณีนี้ นางวิสาขาบอกว่า กำหนดวันท้องกับกำหนดวันบวช มันท้องมาก่อนบวช ฉะนั้นถึงว่าไม่มีความผิด ไม่มีความผิดก็เลยเป็นภิกษุณีที่ท้องอยู่นั่นละ จนคลอดออกมา พอคลอดออกมา ภิกษุณีก็เลี้ยงดูอยู่ จนสำเร็จเป็นพระอรหันต์ทั้งภิกษุณีด้วย ทั้งลูกชายด้วย

นี่ข้อเท็จจริงมันมี ในพุทธกาลเรื่องอย่างนี้มันก็มีอยู่แล้ว เพียงแต่ว่าใครจะเผชิญหน้ากับความจริง เอาข้อเท็จจริงมาเปิดเผย ถ้าข้อเท็จจริงเป็นอย่างนั้นแล้วมันไม่มีใครผิด เพียงแต่มันเป็นวิบากกรรมที่มันมาอย่างนั้น

ไฉนก็เหมือนกัน มันไม่มี มันไม่มีหรอก แต่ครั้งที่แล้วถามมา เราก็ตอบไปพอประมาณไง แต่คราวนี้มาอีก เราเลยคิดว่า บางอย่างเราไม่อยากจะพูดให้มันกระทบกระเทือนใครใคร ฉะนั้นเวลาเขียนมาวันนี้เลยพูดถึงว่าจิตใจอ่อนแอมาก เพราะว่าเรื่องที่เขียนมา เราดูแล้วมันไม่มีอะไรที่เป็นโทษ

ไฉนที่เวลาตกทุกข์ได้ยากแล้วคิดฆ่าตัวตายค่อนข้างประเทศ ค่อนข้างโลก แสดงว่าไฉพวกนี้มีกรรมหมด อ้าว! เยอะแยะไป มีคนมาหาเยอะแยะบอกว่าเคยคิดทำๆ แต่ไม่ได้ทำๆ ถ้าใครเคยบอกว่าเคยคิดทำ แต่ไม่ได้ทำ เราบอกว่าไม่ควรทำ เพราะเราเกิดมาเป็นมนุษย์นี่แสนยาก แม่ท้องมา ๙ เดือนกว่าจะคลอดมาเป็นเรา แล้วอย่างนี้เราไม่รักษามันหรือชีวิตนี้ รักษา แล้วถ้ามันมีทุกข์มียาก เราแก้ไขของเราไป เราดูแลของเรา

เกิดมาเป็นคนมันแสนยาก แค่ออยู่ในห้อง ๙ เดือนนี้มันก็ไม่ไช่เรื่องเล่นๆ แล้ว แล้วกว่าจะคลอดออกมา กว่าจะเลี้ยงมาจนโตขนาดนี้ แล้วมีอะไรกระทบใจหน่อยเดียวก็จะไป มีอะไรกระทบใจหน่อยเดียวก็ไป ไอ้โฮ! อ่อนไหวขนาดนั้นเขี้ยวหรือ มันก็ต้องเข้มแข็งหน่อยสิ มีอย่างใดก็คิดถึงหัวอกของแม่บ้าง หัวอกของพ่อของแม่ แล้วถ้าคิดถึงหัวอกของพ่อของแม่แล้วก็คิดถึงหัวอกของเรา แล้วคิดถึงหัวอกของเราก็คิดถึงธรรมะ

ถ้าคิดถึงธรรมะแล้ว สิ่งที่ว่านี่ไม่มี มีแต่กรรมดี กรรมดีคือยังไม่ได้ฆ่าตัวตาย แต่ถ้าฆ่าตัวตายไปแล้วคงไม่ได้เขียนมาตอบ ถ้าฆ่าตัวตายไปแล้ว เออ! อย่างนั้นถึงจะมีกรรม ถ้าฆ่าตัวตายไปแล้วนั้นนะมีกรรม ใ้ฉันยังไม่ได้ฆ่า แล้วมันจะมีกรรมที่ไหน เรายังคิดว่าเป็นกรรมดีคือบวกรกรรมดีคือคิดไม่ได้ฆ่า นี่เป็นกรรมดี กรรมดีคือจบ

เขาบอกว่า ชีวิตนี้อะยากจะภาวนาต่อไป ยังหวังลูกอีกด้วยนะ

ถ้าลูกมันรู้มันคงบอกแม่นี้อ่อนแอมาก ลูกมันจะบอกแม่เลย แม่ต้องมีปัญญาดีๆ เดี่ยวลูกมันจะสอน

นี่ไปหวังลูกใจ ๑. หวังลูก ๒. อยากจะปฏิบัติภาวนา แล้วมาภาวนาอย่างนี้ แล้วเรื่องที่มีมันผ่านๆ มาแล้วให้มันแล้วกันไป จบแล้วเนาะ เรื่องฆ่าตัวตาย

ไม่เห็นด้วยเลย แล้วไม่เห็นด้วยต้องมีสติปัญญาให้มันชัดเจน เป็นแง่เป็นกระทรวงว่าอะไรควรอะไรไม่ควร อะไรจริงอะไรไม่จริง อย่าให้กรรมมันคลุกเคล้าเอามาหมักกันหมดเลย แล้วหาทางออกไม่ได้

ให้มันเป็นจริงเป็นจังแล้วหาทางออกได้ ชีวิตนี้ยังต้องไปอีก เกิดมาเป็นมนุษย์ เราสร้างแต่คุณงามความดี ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว พยายามทำคุณงามความดีของเรา ใครจะติฉินนินทานั้นเรื่องของเขา หลวงตาบอกไว้ ใครจะติฉินนินทาเรื่องของเขา เราจะพาลูกศิษย์ทำคุณงามความดีกันวะ

หลวงตาท่านพูดประจำ เราจะทำคุณงามความดีอยู่ ใครเขาจะติฉินนินทานั้นมันเรื่องของเขา เราจะทำคุณงามความดี ความดีเพื่อทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว เพื่อหัวใจของเรา เพื่อความเป็นมนุษย์นี้ เอวัง